Aan de leden van de gemeenteraad van Oss
en Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 5
5340 BA OSS

Onderwerp: Voorkeurs Alternatief Duurzame Polder

Oss, 25 maart 2025

Geachte gemeenteraad,

Met grote zorgen volgen wij de ontwikkelingen met betrekking tot de Duurzame Polder.

Wij constateren:

- dat wij, evenals uw eigen raad, in het verleden hebben aangegeven te kiezen voor integrale aanpak (raadsbesluit januari 2023) wat betreft de Duurzame Polder. Dat houdt voor ons in dat het belang van natuur goed meegewogen met doelstellingen en instemming van alle partijen (zie o.a. onze bouwsteen).
  Nu ligt er een VKA, dat niet is gebaseerd op een integrale aanpak, zegt ook het college zelf. Bovendien zegt het college dat natuureffecten nog onderzocht dienen te worden. Met andere woorden deze VKA is onvoldoende onderbouwd en nog lang niet af. Nu een besluit daarop nemen is vragen om problemen,
- dat noodzakelijke - en beloofde - onderzoeken niet zijn uitgevoerd, althans niet publiekelijk beschikbaar,
- dat het proces een ondoorzichtig patroon van aanpak liet zien en daardoor frustrerend voor diegene, die dachten inbreng te kunnen leveren,
- dat verwacht hadden dat de afgelopen weken gebruikt zouden worden om de ingekomen vragen en opmerkingen te beantwoorden en/of te onderzoeken. We constateren dat eigenlijk alles opnieuw doorgeschoven wordt. Dit lijkt op een soort crash-scenario.

<u>Natuur en ruimte niet integraal afgewogen.</u>

Waar wij al voor vreesden wordt met de PlanMER en VKA helemaal duidelijk. Met welke opstelling dan ook, op bijna de helft van de polder (totaal 4200 hectaren) wordt beslag gelegd voor het plaatsen van windmolens en hindercontouren. En dan nog wel op zeer belangrijke kerngebieden voor weidevogels overwinterende vogels en voor het natuurnetwerk langs de Hertogswetering en daardoor voor meer dan 90 vogelsoorten, diverse vleermuizen en insecten. Het verloren gaan van voldoende oppervlak en geschikt habitat, versnippering, verstoring en barrièrewerking is niet integraal en in zijn volle omvang afgewogen. Er is alleen gekeken naar de wettelijke bescherming van Natura 2000 gebieden, overigens zonder de effecten nu al te kennen, en slechts voor enkele soorten. Voor de belangrijkste natuurwaarden (weidevogels, wintergasten, rust- en foerageergebieden, vleermuizen en insecten) zijn ernstige gevolgen te vrezen, die niet te compenseren zijn of na afloop van de termijn voor dit windenergiepark (20/25 jaar?) te herstellen zijn. In onze voorlopige zienswijze (zie bijlagen ‘Voorlopige zienswijze IVN op VKA, Windmolens kleine zwaan Vliegroute, Windmolens Aanvaringsrisico’s en Windmolens

Tabel kritische soorten) hebben wij een aantal belangrijke vragen over de effecten en de ontbrekende beoordeling in de PlanMER al aangegeven.

De polder is decennialang in alle belangrijke beleidsdocumenten geprezen om zijn omvang in karakteristieke openheid. Het is onbegrijpelijk dat in de PlanMER de VKA voor wat betreft de ruimtelijk-visuele kenmerken slechts tot een negatief effect oordeelt en niet tot het oordeel komt dat sprake is van een sterk-negatief effect (en wel donker rood). Deze beoordeling lijkt ons niet houdbaar.

<u>Noodzakelijke en beloofde onderzoeken zijn niet (goed) uitgevoerd.</u>

In onze primaire reactie van 5 februari 2024 (‘Voorlopige zienswijze’) is uitvoerig aangegeven dat diverse noodzakelijke en beloofde onderzoeken niet (voldoende) zijn uitgevoerd; niet naar reikwijdte en niet qua diepgang. Dit betreft vooral een inzicht met betrekking tot de cumulatie van alle negatieve effecten (verlies aan habitat, aanvaringen, verstoring, barrièrewerking), allereerst van dit plan, maar ook in relatie tot overige plannen. Ook een meer specifieke benadering naar alle effecten van alle relevante Rode Lijstsoorten, de kleine zwaan en velduil, ontbreekt.

Divers onderzoek wordt nu weer opgeschoven naar de procedure voor de vergunningaanvragen voor de windmolens. Dat is niet alleen in strijd met de vastgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau, maar evenzeer is dit onderzoek tot de aangegeven reikwijdte en detailniveau noodzakelijk voor besluitvorming rondom het Voorkeurs Alternatief (uit een oogpunt van een “goede” ruimtelijke ordening c.q. omgevingsbeleid). Deze omissies zullen ingevuld moeten zijn voordat aan een volgende stap kan worden gedacht.

<u>Niet wordt voldaan aan eerder gestelde randvoorwaarden en beleidsuitgangspunten.</u>

In onze eerdere reacties hebben wij duidelijk aangegeven dat dit plan in strijd lijkt met diverse beleidsuitgangspunten en gestelde randvoorwaarden, waaronder het Bestuursakkoord. Niet alleen met het algemene beleid ter zake de uitvoering van de Wet Natuurbescherming – die in dit kader door de gemeenten is overgenomen -, maar ook specifiek waar het gaat om uitgangspunten om de kwaliteit van leefgebieden en de populaties van soorten zoals van grutto’s, kleine zwaan e.d. te versterken. En wel in deze polders als belangrijkste weidevogelgebied van Brabant, ook voor overwinteraars. Hierbij willen wij onder uw aandacht te brengen het advies van de MER-commissie m.b.t. tot de verbreding van de A50: ”Het is volgens de Commissie nu al belangrijk om te onderzoeken hoe effectief deze (compensatie) maatregelen zijn. Dit is belangrijk om te bepalen of het project uitvoerbaar is”.

Specifiek willen wij hier nog aanhalen dat de raad de breed aangenomen motie in ’s-Hertogenbosch met betrekking tot de bescherming en versterking van de vogelbelangen in de polder niet is getoetst. Evenmin de toezeggingen vanuit het College van Burgemeester en Wethouders van Oss aan ons – ten tijde van een werkbezoek, te samen met wethouder Van der Geld van ’s-Hertogenbosch en (oud-) gedeputeerde Spierings - van een goede compensatie van de vogelbelangen. De documenten tot nu geven slechts kansen en mogelijkheden aan, zonder dat deze naar doelen/resultaten, omvang en kwaliteit worden geduid. Terwijl op belangrijke onderdelen grote vraagtekens gezet kunnen worden met betrekking tot de haalbaarheid, effectiviteit en tijd (zoals verplaatsing van gebieden).Dit inzicht is wel vereist voordat ruimte kan worden gegeven ten aanzien van de ruimtelijke besluitvorming.

Vervolg pagina 3 …..

Tot slot.

Nogmaals willen wij stellen dat wij in principe niet tegen windmolens zijn. Wel tegen windmolens die volgens onderzoek namens de ministeries van EZ en Landbouw gepland worden binnen belangrijke foerageer, rust- en broedgebieden voor de meest kwetsbare soorten; alleen al vanwege belangrijke kennishiaten. De Nederlandse en Europese regelgeving is duidelijk waaraan plannen, zoals dit plan voor de Duurzame Polder, aan moet voldoen. De PlanMER is wat ons betreft niet volledig genoeg en niet duidelijk waar de knelpunten op dit gebied zitten. Belangrijke informatie voor uw besluitvorming.
De windmolenatlas geeft ook duidelijk aan om deze polder te vermijden. En bovendien willen wij herhalen dat het inzetten op alleen dit spoor (geen plan B hebben) bijzonder gevaarlijk lijkt. Niet alleen zal nut en noodzaak voor 2030 tegen de huidige ontwikkelingen met betrekking tot besparing en duurzame opwekking moeten worden geplaatst, ook de kans op effectuering van dit plan in combinatie met de compensaties moeten worden afgewogen. Voor ons is helder dat een plan B niet kan ontbreken.

Wij willen uw raad dan ook vragen om:

1. Het college te verzoeken eerst antwoorden te geven op de gestelde vragen, nog te doen natuuronderzoek versneld uit te voeren en inzicht te geven in een mogelijke haalbaarheid van compensatie, voordat u verdere richting geeft aan dit VKA.
2. Het college opdracht te geven om snel te beginnen met andere aspecten van de energietransitie en niet te gokken op slechts 1 plan.

Met vriendelijke groet,

Geert Versteijlen,
Voorzitter IVN-Oss